

**Скоромцова Тетяна Олександрівна,
к.е.н., с.н.с, доцент кафедри податкової
політики, ННІ ЕОМС,
Університет ДФС України**

ГОРИЗОНТАЛЬНИЙ МОНІТОРИНГ ЯК НОВІТНИЙ МЕТОД В ТЕХНОЛОГІЇ ПОДАТКОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ВЕЛИКОГО БІЗНЕСУ

Концепція запровадження податкових відносин, які б ґрунтувалися на принципах «виконання правових норм, спрощення правил і вимог з боку влади та збільшення відповідальності з боку громадян» уперше була сформульована у 2002 р. у Нідерландах [1. с.176-180]. Саме тоді податкова та митна адміністрація країни почала підготовку пілотного проекту по впровадженню горизонтального моніторингу як нового методу ефективної, взаємовигідної співпраці податкових органів із бізнесом, насамперед успішного сервісного обслуговування великих платників.

Основною умовою введення горизонтального моніторингу є «взаємне порозуміння і довіра». Сьогодні горизонтальний моніторинг успішно застосовують у Німеччині, Австрії, Франції, Росії та інших країнах.

У цілому, зарубіжний досвід застосування горизонтального моніторингу у системі податкових відносин доводить ефективність такого співробітництва між його учасниками.

Використання горизонтального моніторингу, зокрема, дозволяє податковим органам спростити процедуру адміністрування податків і збільшити обсяги їх надходжень у бюджет, підвищувати вартість бізнесу (його капіталізацію), знизити адміністративне та «виконавче» навантаження, поліпшити податковий і відповідно, інвестиційний клімат у державі.

Поряд з цим механізм здійснення горизонтального моніторингу передбачає і активну участь платника податку у процесі проведення податкового контролю. Платник податку перед здійсненням чи оподаткування тих чи інших господарських операцій, що пов'язані з податковим ризиками, надає інформацію про них податковому органу. Податковий орган опрацьовує відповідну інформацію і в прискореному режимі (з урахуванням реальних строків для здійснення таких господарських операцій) надає платнику податків податкову консультацію. Крім того, за умови участі у проекті горизонтального моніторингу, податкові органи можуть скоротити або навіть взагалі відмовитися від проведення документальних перевірок платників податків і своєчасно надавати їм автоматичне бюджетне відшкодування ПДВ [2 с.32-37].

При впровадженні горизонтального моніторингу як елемента нового сервісу застосовується електронний аудит. Він передбачає комплекс контролюючих заходів податкового органу, який базується на обробці даних спеціалізованим програмним забезпеченням, з поглибленими основами статистики та статистичного аналізу, бухгалтерського обліку платника податку.

Також передбачається податкове посередництво – можливість визнання податковими органами висновків аудиторських компаній, які відповідають певним критеріям та стандартам, а також надання відповіді на запитання платника податку у максимально стислі терміни.

Також встановлюються і певні вимоги щодо великих платників, які можуть користуватися такою системою. Основними з них є:

- великий платник, який залучається до горизонтального моніторингу, повинен позитивно характеризуватися зі сторони добровільної сплати податків за 2 останніх звітних податкових періодів;

- горизонтальному моніторингу може підлягати лише конкурентнодобросовісний великий платник, тобто, без вчинення на даний момент правопорушень монопольного законодавства.

Поряд з цим, організація проведення горизонтального моніторингу, передбачає запровадження комплексу заходів податкового органу, який базується, перш за все, на певних процедурах і методах його проведення. Такий підхід передбачає підготовку поетапного плану дій, який має містити організацію його проведення, методологічне супроводження та інформаційне забезпечення його впровадження.

Як показав аналіз вивчення досвіду країн, які застосовують систему горизонтального обслуговування великих платників, основними методичними засадами горизонтального моніторингу є проведення аналізу системи внутрішнього податкового контролю та фінансово-господарських операцій великого платника шляхом:

- вивчення організаційної спроможності платника забезпечити надійний внутрішній податковий контроль;

- електронного моніторингу укладених угод великого платника з постачальниками і споживачами (резидентами та нерезидентами);

- оцінки стану виконання таких угод.

Тобто, основною метою методу горизонтального моніторингу є не тотальний контроль за діяльністю суб'єктів господарювання та комплексний аудит усіх його операцій, а їх податкове супроводження шляхом надання консультацій, податкових роз'яснень щодо уникнення податкових ризиків в процесі здійснення ним операцій та угод з контрагентами. Інакше кажучи,

контролюючі органи за поданням платника готові безкоштовно опрацювати інформацію про його фінансові операції і наперед вказувати на можливі ризики на сумнівних контрагентів.

Поряд з цим, як показав аналіз зарубіжного досвіду запровадження горизонтального моніторингу, в процесі його здійснення признаються висновки податкового аудиту незалежних аудиторів сертифікованих аудиторських компаній.

Таким чином, для фіскальної служби України, яка в Концепції реформування податкової системи визначила шлях перетворення її із суто фіскальної на сервісну, метод горизонтального моніторингу може стати одним із перспективних напрямів забезпечення його реалізації.

Список використаних джерел:

1. Bugnon, M. (2012), Horizontal Treatment – New Forms and Experiences of Achieving Enhanced Relationship between Tax Administrations, Taxpayers and Tax Intermediaries: The Swiss Approach – With a Focus on the Ruling Practice, Tax Tribune 28, с.176-180.
2. Коршунова М.В. «Горизонтальный мониторинг» //Финансы. – 2013. - №3. – с. 32-37

*Костенко Аліса Олексіївна,
аспірант кафедри економіки
підприємства ННІ ЕОМС
Університету ДФС України*

АУДИТ АВТОМАТИЗОВАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК СКЛАДОВА МИТНОГО АУДИТУ

Поява нових інформаційних технологій викликала стрибок у розвитку торгівлі та, відповідно, економіки. Змінилися процеси створення, зберігання, контролю, управління інформацією. В результаті з'явилися як нові можливості так і нові загрози для людей.

Контролюючі органи відповідальні за швидке та ефективно реагування на появу нових методів порушень законодавства та впровадження дієвих інструментів контролю. Використання суб'єктами господарювання оцифрованих документів та звітності відкрило аудиторам можливість проводити невізні перевірки та швидко виявляти невідповідності, що можуть бути підставою для донарахування податків і зборів. Крім того, у відповідності до міжнародних стандартів [1, 3], провідними країнами запроваджено аудит